TODAY EXPRESS PRESENTS

a day BULLETIN

ISSUE 242
8 – 14 MARCH 2013

LET WOMEN SPEAK UP

INTERNATIONAL CELEBRATION
WOMEN'S DAY

(FREE!)

LET WOMEN SPEAK UP

สัมภาษณ์ : วิไลรัตน์ เอมอิ่ม
ถ่ายภาพ : กฤตธกร สุทธิโตติบุตร

ทุกๆ ปีเมื่อวันสตรีสากลมาถึง เราเป็นต้องกวาดตามองว่ามีผู้หญิงคนไหนที่เหมาะสมที่เราจะเชิญมาพูดคุย แลกเปลี่ยนทัศนคติเรื่องผู้หญิงและเรื่องต่างๆ ในสังคมบ้าง คำว่าเหมาะสมที่ว่านั้นไม่ได้หมายความว่าต้องเป็นคนโด่งดังระดับโลกหรือมีรางวัลอะไรมาการันตีคุณภาพ จะเป็นคนธรรมดาก็ได้ ถ้าในความธรรมดานั้นมีความคิดที่ไม่ธรรมดาซ่อนอยู่ แล้ววันหนึ่งเราก็พบเธอ... **ณัฏฐา โกมลวาทิน** บรรณาธิการข่าวและผู้ดำเนินรายการ *ที่นี่ไทยพีบีเอส* วันนั้นเป็นวันธรรมดาวันหนึ่ง

เป็นวันธรรมดาเพราะเมื่อเราเปิดโทรทัศน์ไปที่ช่องไทยพีบีเอสในช่วงของรายการ *ที่นี่ไทยพีบีเอส* เราก็จะเจอหน้าเธอเป็นประจำอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน มีรายการสัมภาษณ์อะไรสักอย่าง เราก็จะเห็นเธอออกมาดำเนินรายการอยู่เรื่อยๆ จนคุ้นหน้าคุ้นตากันมาเนิ่นนาน แต่ก็เหมือนระยะห่างระหว่างเราจะยังมากเท่าเดิม เพราะเราแทบไม่รู้จักเธอเลย ทั้งที่เราให้เธอเข้ามาอยู่ในบ้านผ่านจอทีวีทุกวัน เขาว่าปกติแล้วผู้หญิงจะเข้าใจยาก ภาพที่เห็นกับสิ่งที่เป็นอาจแตกต่างกันลิบลับ แต่ถึงอย่างนั้นเราก็อยากจะทำความเข้าใจอยู่ดีว่าผู้หญิงอย่างเธอคิดอะไร และถ้าเราได้คุยกัน เธอมีเรื่องอะไรจะคุยกับเราบ้าง เพราะแม้จะเห็นเธอ 'พูด' อยู่หน้าจอบ่อยๆ แต่บางทีนั่นอาจไม่ใช่ทั้งหมดที่เธออยาก 'พูด' และคนที่ทำงานเกี่ยวกับการพูด บางทีก็อาจจะไม่ได้พูดในความหมายที่แท้จริงก็ได้ ใครจะไปรู้

แต่เมื่อเราตัดสินใจทำความรู้จักเธอและตั้งใจฟังเธอพูดจริงๆ แล้ว เราเลยได้รู้ว่าเธอหลงรักการทำอาชีพสื่อสารมวลชนมาก จนแทบจะเป็นอาชีพเดียวที่เธอตั้งใจว่าจะเลือกทำ ไม่นับการไปค้นหาตัวเองกับอาชีพเลขาฯ ในระยะสั้นๆ แล้วก็โบกมือลาแบบไม่หันกลับไปอีกเลย นอกจากนั้นเราก็ได้รู้ว่าเธอเป็นคนเอาจริงเอาจังกับการศึกษาเล่าเรียนมาก ตัดใจยอมลาออกจากงานสื่อสารมวลชนที่ตัวเองรัก เพื่อสอบชิงทุนข้ามน้ำข้ามทะเลไปร่ำเรียนจนจบปริญญาเอกถึงประเทศอังกฤษ โดยศึกษาในด้านสังคมวิทยาและเพศสภาพ รวมทั้งสตรีศึกษา แล้วกลับมาใช้ทุนด้วยการไปเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยอยู่ระยะหนึ่ง ก่อนจะหวนกลับมาทำงานสื่อสารมวลชนอีกครั้งจนถึงปัจจุบัน

หลายคนมีนิยามของคำว่า ผู้หญิงเก่ง แตกต่างกันไปหลายแบบ และเธอก็อาจจะเป็นผู้หญิงเก่งในนิยามของคุณด้วยก็ได้ แต่สำหรับเธอ ผู้หญิงเก่งไม่ได้มีอะไรมากไปกว่ามีความคิดเป็นอิสระ พูดและทำในสิ่งที่ตัวเองต้องการได้โดยไปให้พ้นจากความคาดหวังของคนอื่น เข้มแข็ง ต่อสู้ แต่ไม่จำเป็นต้องสู้แบบแข็งกร้าวและส่งเสียงดัง เพราะสำหรับเธอ เธอเชื่อในการต่อสู้ด้วยเนื้อหาสาระและความคิด และเชื่อด้วยว่าการต่อสู้แบบสงบ แต่จริงจัง เด็ดขาด ก็ยังมีและได้ผล

หลังจบการสัมภาษณ์วันนั้นเราแยกย้ายกันกลับไปทำงานต่อ โดยเธอยืนยันจะเดินพาเรากลับมาส่งที่รถ และเมื่อเราบิดกุญแจรถสตาร์ท คำพูดของเธอก็แว่วเข้าหูมาอีกครั้ง

"ทำอะไรต้องตอบข้างในตัวเองให้ได้ก่อนว่าทำเพราะอยากทำจริงๆ ไม่ใช่ทำตามความคาดหวังของคนอื่น"

ในฐานะคนอ่าน ขอให้คุณเริ่มต้นอ่านบทสัมภาษณ์นี้ด้วยความรู้สึกว่าอ่านเพราะอยากอ่าน เพราะเธอเองก็เริ่มต้นให้สัมภาษณ์ด้วยความรู้สึกว่าพูดเพราะอยากพูดเช่นกัน

คนดูรายการอาจจะคุ้นหน้าคุณอยู่แล้วว่าเป็นใคร แต่สิ่งที่คนอาจจะยังไม่ทราบก็คือเรื่องของความเป็นมา เริ่มจากเรื่องความสนใจก่อน จากประวัติบอกว่าคุณจบการศึกษาปริญญาโท ด้านสังคมวิทยา และปริญญาเอก ด้านเพศสภาพ (Gender Studies) ที่ LSE (London School of Economics) ซึ่งก็พูดง่ายๆ ว่าเป็นดอกเตอร์ แต่ทำไมไม่เห็นคุณใช้ title นี้ในงาน

ใช่ค่ะ (ยิ้ม) ไม่ได้ใช้ในสื่อเลย เพราะส่วนตัวแล้วอยากให้คนดูเราที่งานมากกว่า คือต้องบอกก่อนว่าจริงๆ เราเคารพในวุฒิการศึกษาปริญญาเอก และเคารพในมหาวิทยาลัยที่เราเรียนจบมา และรู้สึกว่าเป็นเกียรติในชีวิตมากๆ ที่ได้ปริญญาโท และปริญญาเอก เพราะเราก็ฝ่าฟันมาเยอะมากเพื่อให้ได้ปริญญา แต่เมื่อได้มาทำงานในวงการสื่อ เราอยากให้คนดูเราที่เนื้อหางานและตัวงาน โดยไม่ต้องหันมาหยุดดูเราเพียงเพราะมีคำว่าดอกเตอร์นำหน้า

แล้วมันจะต่างอย่างไรถ้าคนดูรู้ว่าคุณเป็นดอกเตอร์

คือความรู้สึกส่วนตัว คิดว่ามาดเราอาจจะต้องดูเคร่ง แล้วนึกภาพว่าถ้าต้องออกไปรายงานข่าว แล้วบอกว่า ดอกเตอร์ ณัฏฐา โกมลวาทิน หรือขึ้นชื่อบนหน้าจอ หรือกระทั่งเพื่อนนักข่าวต้องมาเรียกเราว่าดอกเตอร์ เราว่ามันจะดูเคร่งๆ เกินไปแล้วมันอาจจะไม่ค่อยเหมาะกับเนื้อหางาน เลยคิดว่าใช้แบบนี้ดีแล้ว

เกี่ยวไหมว่ามันต้องดีลกับความคาดหวังของคนอื่นสูงด้วยหรือเปล่าถ้าต้องมีคำนำหน้าชื่อแบบนี้ เพราะหลายคนไปเรียนมาเพื่อจะได้มีคำนี้นำหน้าชื่อเหมือนกัน แล้วเขาก็อยากใช้กันด้วย

แต่ก่อนเราก็คิดแบบนั้น (หัวเราะ) คิดว่าไปเรียนเป็นดอกเตอร์เลยก็ดีนะ คนจะได้ไม่ต้องถามว่าเป็นนางหรือเป็นนางสาว ก็คิดขำๆ ไป ซึ่งเอาเข้าจริงๆ เวลาที่ต้องไปพรีเซนต์งานวิชาการ เราก็ใช้คำนำหน้าว่าเป็นดอกเตอร์นะ เพราะมันเข้ากับสายงานมากกว่า เพราะนั่นคือแวดวงวิชาการ แล้วเราต้องให้เครดิตกับสถาบัน แต่งานข่าวมันไม่ใช่อารมณ์แบบนั้นไง อีกเรื่องคือเรื่องความคาดหวังของคนอื่น ตรงนี้ก็มีส่วนเหมือนกัน เพราะสังคมไทยเราก็อาจจะคาดหวังว่าคนเป็นดอกเตอร์ต้องรู้ทุกเรื่อง ต้องเก่งทุกอย่าง ต้องตอบได้หมด แต่เรามีความรู้สึกว่าเรามีหน้าที่เป็นผู้สื่อข่าว เราก็ไม่ใช่คนที่เก่งทุกเรื่อง ก็ยังต้องมีคำถามไปถามคนอื่น ดังนั้น เลยคิดว่าเราทำงานเป็นสื่อสารมวลชนให้เต็มที่ดีกว่า เรื่องคำนำหน้าชื่อมันเป็นเรื่องรองไม่ใช่แก่นหรือหัวใจในการทำหน้าที่นักข่าว

พูดถึงเรื่องเรียน ทำไมถึงสนใจเรื่องสังคมวิทยาหรือเรื่องเพศสภาพ

มันเกิดจากการอยากไปเรียนต่อต่างประเทศแล้วจริงๆ อยากไปเรียนต่อด้านสื่อสารมวลชนหรืออะไรที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจหรือเศรษฐศาสตร์ เพราะก่อนที่จะไปเรียนเราเป็นนักข่าวอยู่ ITV และทำข่าวด้านนี้อยู่ แต่วุฒิปริญญาตรีของเราที่จบเอแบคเป็นวุฒิศิลปศาสตร์ แล้วเราไปสอบทุน ก.พ. ซึ่งตอนนั้นมันเป็นเงื่อนไขของทุนว่าถ้าเราจะสมัครไปเรียนต่อ เราต้องเรียนสาขานี้เท่านั้น เลยตัดสินใจไป เพราะเราก็คิดว่าสาขาสังคมวิทยาและเพศสภาพ หรือสตรีศึกษา ก็น่าสนุกดี เพราะมันจะช่วยเปิดมุมมองของเราให้กว้างขึ้นนอกเหนือจากความรู้ด้านเศรษฐกิจหรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่เราคุ้นเคย จริงๆ สาขาสังคมวิทยาเหล่านี้ อยู่ๆ ให้เลือกเราคงไม่เลือกนะ เพราะว่าเราก็คงตั้งคำถามว่า อ้าว เรียนแล้วจะทำอะไรต่อ หรือมันจะช่วยสร้าง Career Path ให้เราได้ขนาดไหน โดยเฉพาะในเมืองไทย แต่สุดท้ายเราก็คิดว่ามันน่าจะสนุกนะ เลยตัดสินใจเรียน เพราะมันคงช่วยเปิดโลกอีกใบให้เรา ได้เรียนทฤษฎีแบบใหม่ ได้ไปตั้งคำถาม ไปคิดเชิงวิพากษ์ในสาขาที่เราไม่คุ้นเคยมาก่อน แต่ในที่สุดแล้วเราก็รู้สึกว่าเลือกไม่ผิด โดยเฉพาะการเรียนในระดับปริญญาเอก เพราะตอนนั้นคิดหนักว่าจบปริญญาโทแล้วกลับมาเลยดีไหม เพราะเราเพิ่งหายไปไม่นานกลับมาก็ยังพอมีที่ทางในการทำงานสื่อ แต่ถ้าไปเรียนปริญญาเอกมันจะหายไปนานเลย กลับมาอาจจะหลุดจากแวดวงสื่อไปเลยด้วยซ้ำ ก็ถามตัวเองอยู่นานว่าจะเอายังไง แต่สุดท้ายก็เลือกเรียนต่อปริญญาเอก และที่บอกว่าเลือกไม่ผิดคือในแง่ที่ว่าเราได้เปิดโลกทัศน์ในการเรียนจริงๆ แล้วการเรียนปริญญาเอกต่อก็ทำให้เราได้เรียนรู้ชีวิตและวัฒนธรรมในประเทศอังกฤษได้ลึกมากขึ้นด้วย อีกอย่างเราก็คิดว่า ถ้าเรียนจบมาแล้วไม่ได้เป็นสื่อ แต่ต้องไปทำงานในแวดวงวิชาการก็ไม่เป็นไร ถือว่าเป็นเรื่องของอนาคตไปก็แล้วกัน แต่ก็ถือว่าการตัดสินใจตอนนั้นเป็นการตัดสินใจที่มีคุณค่ากับชีวิตครั้งหนึ่งเลย เพราะทำให้เราได้อยู่ในแวดวงวิชาการช่วงหนึ่งในชีวิต แล้วมันก็ได้ช่วยทำให้เราคิดเชิงวิพากษ์เป็น ถกเถียงในเชิงวิชาการกันจริงๆ เพราะเมื่อเรียนจบมาแล้ว การจะไปอยู่ในบรรยากาศการถกเถียงแบบนั้นอีกมันแทบจะไม่มีแล้ว สุดท้าย การได้คำนำหน้าชื่อว่าดอกเตอร์มันเป็นเรื่องรองไปเลยเมื่อเทียบกับประสบการณ์ที่เราได้มาจากการไปอยู่ในสังคมวิชาการแบบนั้น

ทำไมถึงมีโจทย์ให้ตัวเองว่ากลับมาแล้วต้องทำงานเป็นสื่อสารมวลชนให้ได้

ชอบ เพราะอย่างที่บอกว่าก่อนหน้าจะไปเรียนต่อเราก็ทำงานเป็นนักข่าวอยู่แล้ว ได้จัดรายการข่าว ได้รายงานข่าวเศรษฐกิจ ข่าวระหว่างประเทศ ได้อ่านข่าวค่ำกับ คุณ เทพชัย หย่อง ในตอนนั้น แต่การที่เรารับทุนไปเรียน ทำให้เมื่อกลับมาเราต้องไปทำงานใช้ทุนในองค์กรภาครัฐก่อน ก็เลยไปเป็นอาจารย์สอนในสาขาสตรีศึกษาที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แล้วก็หาทางกลับมาทำงานที่ทองค์กรข่าว ซึ่งการทำงานที่ไทยพีบีเอสก็ถือว่าเรามาทำงานใช้ทุนในองค์กรภาครัฐเหมือนกัน แต่เป็นการใช้ทุนที่เรารู้สึกว่าสนุกมาก ชอบมาก ที่ชอบงานนักข่าวเพราะมันคงเป็นนิสัยและความชอบส่วนตัวมาตั้งแต่เด็กๆ เพราะเด็กๆ ก็ชอบติดตามข่าวสาร ชอบอ่านหนังสือพิมพ์ ได้เห็นการรายงานข่าวทีวีแบบ CNN ช่วงสงครามอ่าวเปอร์เซีย มันก็เลยหล่อหลอมให้เราชอบงานด้านสื่อ และอยากทำงานแบบนั้นบ้าง ที่ได้รู้ข้อมูลเยอะๆ ได้วิเคราะห์ความเป็นไปของสถานการณ์ของเหตุการณ์นั้นๆ ตอนเรียนปี 3 จำได้เลยว่าตอนที่อาจารย์ถามในห้องว่าจบไปอยากเป็นอะไร เรายังตอบเลยว่าอยากเป็นนักข่าว ทั้งที่สาขาที่เรียนมาคือด้านภาษา แล้วเส้นทางชีวิตเด็กที่จบสายนี้ก็น่าจะไปเป็นเลขาฯ แล้วก็เป็นแอร์ฯ ซึ่งเราก็ไปเป็นเลขาฯ อยู่แป๊บหนึ่งแล้วพบว่าไม่ใช่ตัวเองเลย

อย่างที่ทราบว่าวันที่ 8 มีนาคมของทุกปี คือวันสตรีสากล และสาเหตุที่เรามาคุยกับคุณเพราะคุณก็เรียนด้านเพศสภาพมาด้วย อยากทราบความคิดเห็นในเรื่องของสถานภาพของผู้หญิงในบ้านเมืองเราทุกวันนี้ ว่ามีการพัฒนาไปอย่างไรหรือไม่ได้มีการพัฒนาอะไรมาก แต่เราคิดกันไปเอง

(หัวเราะ) จริงๆ คำถามนี้น่าสนใจมากนะคะ แล้วเพิ่งมีโอกาสได้คุยกับน้องคนหนึ่งที่ทำวิจัยเรื่องสถานสภาพสตรี เราคุยกันว่า ถ้าพูดถึงในเชิงปริมาณ ทุกวันนี้จะได้เห็นผู้หญิงรุ่นประมาณเราได้เข้ามาทำงานวิชาชีพหลากหลายมากขึ้น และสามารถก้าวขึ้นไปในตำแหน่งสูงๆ มากขึ้น โดยเฉพาะในแวดวงธุรกิจหรือวิชาการ ซึ่งถ้าย้อนไปสมัยที่เราทำงานใหม่ๆ คือเกือบ 20 ปีก่อน ตำแหน่งของคนที่มีอำนาจในการตัดสินใจในองค์กรใหญ่ๆ ต่างๆ จะเป็นผู้ชายแทบทั้งนั้นเลย หรือถ้าจะมีก็โดดขึ้นมาน้อยมาก แต่ตอนนี้เราจะเห็นความแตกต่างได้เลยว่ามีผู้หญิงที่เราเรียกว่าผู้หญิงชนชั้นกลางที่ทำงานในองค์กรต่างๆ เยอะขึ้นมาก เพราะต้องยอมรับว่าผู้หญิงเหล่านี้มีความรู้เยอะขึ้น โอกาสในการทำงานก็จะมากขึ้น อาชีพดีขึ้น รายได้ดีขึ้น มีความสามารถในการตัดสินใจเลือกทางเดินชีวิตของตัวเองมากขึ้น แต่อย่างที่บอกว่าในเชิงปริมาณเท่านั้น ส่วนในเรื่องการต่อรองเชิงอำนาจ โดยเฉพาะเมื่ออยู่ในโครงสร้างของสังคมไทย ก็อาจจะยังมีอีกหลายมิติที่สถานภาพของผู้หญิงยังไม่ได้เปลี่ยนแปลงแบบหน้ามือเป็นหลังมือ แล้วในบ้านเรา ถ้าจะว่ากันจริงๆ คนก็มักจะมองว่าผู้หญิงมีอำนาจอยู่แล้ว คือในเชิงของการเป็นหลังบ้าน สังเกตได้จากแวดวงการเมือง เวลาที่ใครจะเข้าหาหรือต่อรองใดๆ ถ้าผู้ชายคนนั้นมีภรรยา แล้วเกรงใจนะ ก็มักจะมีคนเข้าหาทางภรรยาก่อน ซึ่งตรงนี้ก็เป็นอำนาจอย่างหนึ่งของผู้หญิงในวัฒนธรรมไทยที่จะต่อรองหรือช่วยคุยกับสามีให้ หรือถือกระเป๋าเงินของที่บ้าน แต่ที่สุดแล้วคนที่จะไปออกหน้าในที่สาธารณะ หรือว่าเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจในที่สาธารณะในสังคมและเป็นที่ยอมรับจริงๆ ก็ยังเป็นผู้ชายอยู่ดี แต่อำนาจของผู้หญิงในบ้านมันก็สะท้อนให้เห็นลักษณะพิเศษในสังคมไทยเหมือนกัน ตรงที่ถ้าคุณอยากจะเข้าถึงศูนย์กลางของอำนาจในบ้านนั้น คุณต้องเข้าหลังบ้าน ดังนั้น แปลว่าภรรยาก็มีอำนาจไง แต่มีอำนาจแค่ในบ้าน เพราะต้องยอมรับว่าที่ทางของผู้หญิงไทยในที่สาธารณะ หรือตำแหน่งที่มีอำนาจการตัดสินใจในองค์กรใหญ่ๆ ยังไม่ได้มีมาก แต่มันก็กำลังเกิดขึ้น เพราะบ้านเราเป็นสังคมผู้ชายเป็นใหญ่จริงๆ แต่ไม่ได้มากเท่าสังคมอิหร่านหรือตะวันออกกลาง หรือถ้าเทียบกับอินเดีย ที่เรามองว่าเป็นสังคมที่ผู้หญิงอยู่ลำบาก แต่ในระดับการเมืองในประเทศ ผู้หญิงก็ครองอำนาจนะคะ เช่น ชอนเนีย คานธี คือสังคมเขาก็อีสเอเชียแบบบ้านเราเหมือนจะให้ที่ทางกับผู้หญิงเยอะนะ แต่เอาเข้าจริงๆ กลับยังไปได้ไม่ไกลเท่าผู้หญิงในเอเชียใต้อย่างบังกลาเทศ อินเดีย ปากีสถาน โดยเฉพาะในวงการการเมือง ผู้หญิงขึ้นมาในระดับผู้นำประเทศเยอะนะ แต่ส่วนหนึ่งก็เป็นเรื่องของทายาทหรือผู้สืบทอดอำนาจทางการเมืองด้วย เปรียบเทียบง่ายๆ ว่าถ้าเอเชียใต้ (South Asia) ผู้หญิงสามารถขึ้นสู่ระดับสูงๆ เป็นผู้นำระดับประเทศ แต่ผู้หญิงที่เป็นชนชั้นกลางทำงานนอกบ้าน ได้รับการยอมรับสถานะทางสังคมอาจจะยังไม่มาก แต่ขณะที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (South East Asia) มีผู้หญิงชนชั้นกลางทำงานเยอะมาก แต่ผู้หญิงทางภูมิภาคนี้ที่จะขึ้นถึงระดับผู้นำประเทศจริงๆ มีน้อยมาก แม้ตอนนี้จะเริ่มเห็นบ้างในพม่าหรือฟิลิปปินส์

แล้วถ้าเทียบกับสถานภาพผู้หญิงในสังคมตะวันตกที่คุณไปใช้ชีวิตอยู่ระยะหนึ่ง คุณเคยคิดไหมว่าอยากไปอยู่ในสังคมแบบนั้นไปเลย เพราะเขาให้อิสระหรือให้โอกาสมากกว่า

จริงๆ มันมีเรื่องที่น่าสนใจหลายๆ เรื่องในสังคมตะวันตกนะคะ เช่น สังคมสวีเดน ซึ่งเราเคยศึกษากฎหมายของเขามาบ้าง แล้วพบว่าในเชิงกฎหมายนี่เขา advance มาก เช่น ถ้าผู้หญิงคลอดลูก ผู้ชายจะถูกบังคับเลยว่าต้องหยุดงานเพื่อช่วยภรรยาเลี้ยงลูก คือกฎหมายเขาชัดเจนมากๆ ว่าเขามองเห็นความสำคัญของระบบครอบครัวว่าพ่อต้องมาช่วยแม่เลี้ยงลูกด้วย เขาเห็นคุณค่าของระบบสังคมที่ดีด้วย คือประเด็นหนึ่งที่เรามองเห็นในสังคมของเขาคือ ผู้หญิงจะคิดว่าเป็นผู้หญิงแล้วต้องทำหน้าที่แม่ให้สมบูรณ์แบบด้วย คือค่านิยมเหล่านี้บางทีของไทยเราเองอาจจะน้อยกว่าด้วยซ้ำ แล้วผู้หญิงในสังคมตะวันตกโดยเฉพาะทางยุโรปเหนือที่เขาก้าวหน้าในเรื่อง Gender เขาจะมีกฎหมายรองรับสิทธิชัดเจนให้ความเท่าเทียมกันทางเพศในการที่จะใช้กฎหมายผลักหรือหนุนให้ผู้ชายทำหน้าที่ดูแล

> “จริงๆ ในสังคมไทยที่เราเจอมา เราว่าก็เป็นสังคมที่เปิดในระดับหนึ่งแล้ว แต่ทุกวันนี้เวลาไปไหนก็ยังจะเจอคำถามที่คนชอบถามบ่อยๆ คือ แต่งงานหรือยัง เมื่อไหร่จะแต่งงาน คือถ้าเกิดเจอไม่บ่อยมันก็จะขำๆ ไง แต่เวลาเจอบ่อยๆ หรือเจอคนที่ถามแบบจริงๆ จังๆ เลย เราจะเริ่มรู้สึกว่าทำไมต้องมายุ่งกับชีวิตเราขนาดนั้น”

ครอบครัวร่วมกันกับผู้หญิงด้วย ในขณะที่ของไทยกฎหมายอาจจะยังไม่ชัดขนาดนั้น มีแต่ความรู้สึกว่าผู้หญิงควรทำหน้าที่ดูแลครอบครัวอย่างไม่ขาดตกบกพร่อง แต่มันไม่มีความชัดเจนเรื่องกฎหมาย ค่านิยมเรื่องการทำหน้าที่แม่บ้านหรือผู้หญิงอาจจะจางหายไปบ้างแล้ว แต่ต้องยอมรับว่ามันถูกปลูกฝังในชีวิตผู้หญิงมานานมากด้วย เหมือนกันว่า เมื่อแต่งงานมีลูก ก็ต้องทำหน้าที่แม่เมีย ไม่ให้ขาดตกบกพร่อง แต่มันไม่มีกฎหมายอะไรมาช่วยไง ซึ่งจริงๆ มันก็เป็นแรงกดดันอย่างหนึ่งสำหรับการเป็นผู้หญิงเลยนะ เพราะไหนจะทำงานนอกบ้าน ไหนจะเป็นแม่บ้าน ดูแลลูก ดูแลครอบครัว ดูแลสามีอีก คือไม่แน่ใจว่าตอบคำถามหรือเปล่าว่าอยากใช้ชีวิตในสังคมตะวันตกไหม แต่เท่าที่มองดู ก็คิดว่าในเชิงกฎหมายของสังคมตะวันตกเขารองรับสถานะความเท่าเทียมระหว่างผู้หญิงกับผู้ชายมากขึ้น แต่มันก็ผ่านการต่อสู้มายาวนาน พูดง่ายๆ ว่าสังคมตะวันตกมันเท่าเทียมในเชิงโครงสร้างด้วย แต่ของไทยกฎหมายอาจจะไม่เอื้อมากเท่า แต่มันก็มีโครงสร้างบางอย่างที่รองรับ ช่วยเหลือผู้หญิง เช่น ฝากลูกให้แม่หรือยายเลี้ยง มันมีความเป็นสังคมครอบครัวผูกพันใกล้ชิดสูง แต่ภาระการเลี้ยงดูลูกมันก็ยังอยู่กับผู้หญิงสูงมากนะคะ คือถ้าแม่ไม่มีเวลาเลี้ยงลูก ก็ต้องให้ยายเลี้ยง คือเอาเข้าจริงๆ ผู้ชายอาจจะไม่ได้รู้สึกกดดันมากเท่าไหร่ พ่อหรือปู่อาจจะไม่ได้ถูกคาดหวังว่าจะต้องมาเลี้ยงลูกด้วย

เรียนเรื่องเพศสภาพ แล้วมีความรู้สึกแบบที่เขาเรียกว่าของขึ้นไหม เวลาพูดเรื่องสิทธิสตรี

ตอนเรียนยังของขึ้นมากกว่าตอนนี้อีกนะ เพราะเราก็ตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องความเท่าเทียมมาก่อนอยู่แล้ว เพราะเราเป็นเด็กบู๊ๆ คล้ายๆ เด็กผู้ชาย พอไปเรียนต่อ ก็ไปกันใหญ่เลย จะคิดเยอะตลอดเวลา แล้วช่วงหนึ่งจะเป็นเหมือนช่วงที่โกรธโลกใบนี้ เพราะเหมือนเราไปตั้งคำถามผ่านทฤษฎีที่เราเรียนมาหมดเลย เช่น ทำไมการประกอบสร้างผู้หญิงต้องเป็นแบบนี้ ทำไมบทบาทของผู้หญิงในสังคมต้องเป็นแบบนี้ ขณะเดียวกันยังไปโกรธเพื่อนที่เป็นเฟมินิสต์จัดๆ อีกว่าทำไมเพื่อนมันต้องโกรธโลกใบนี้ไปหมดเลย คือเราว่ามันเป็นอาการของคนเป็นเฟมินิสต์ที่มักจะตั้งคำถามกับโลกใบนี้ หรือคิดอีกมุมหนึ่งไปเลย แต่พอเวลาผ่านไป หรือได้แลกเปลี่ยนทัศนคติกับเพื่อนๆ สักระยะหนึ่ง เราก็จับอาการได้ว่า ที่เราของขึ้นแบบนั้นเพราะเราคิดอะไรแล้วเราดึงเข้าทฤษฎี ดึงเข้าการทำวิทยานิพนธ์หมดเลยว่าผู้หญิงเป็นเหยื่อ ผู้หญิงเป็นรอง ถูกกดขี่ตลอด แล้วพอวันหนึ่งได้นั่งคุยกับเพื่อน เหมือนมันเป็นยูเรก้า โมเมนต์ เลย เพราะเพื่อนบอกว่ายูเขียนธีสิสน่ะ ยูไม่ต้องไปตอบคำถามว่าผู้หญิงเป็นเหยื่อทุกมิติก็ได้นะ เพราะมันไม่ใช่ หมายถึงว่าเราไม่ต้องไปพยายามโยงทุกอย่างว่าผู้หญิงเป็นเหยื่อก็ได้ เพราะหน้าที่นักวิชาการ นักวิจัยอย่างเราควรจะทำหน้าที่สะท้อนปรากฏการณ์ทุกอย่างตามความเป็นจริง เพราะมันยังมีอีกหลายมิติที่มันต้องแสดงความซับซ้อนในชีวิตของคน เพราะคนคนหนึ่งอาจจะเป็นเหยื่อในเรื่องหนึ่ง แต่อาจจะมี power ในอีกเรื่องหนึ่งก็ได้ จึงต้องเป็นหน้าที่ของเราที่จะฉายให้เห็นความซับซ้อนเหล่านี้ ไม่ใช่ไปตั้งแง่ตั้งแต่ต้นว่าผู้หญิงเป็นเหยื่อหรือถูกทำร้ายตลอดเวลา ซึ่งจริงๆ แล้วมันไม่ใช่

ถ้ามองประเด็นเรื่องการต่อสู้เพื่อสิทธิสตรีในบ้านเรา พอจะบอกได้ไหมว่าหนทางหรือวิธีคิดในการต่อสู้เพื่อสิทธิสตรีแบบไหนที่ถูกแล้ว หรือว่าแบบไหนที่ไม่เห็นด้วย

คือมันมองได้หลายแง่ค่ะ เพราะเฟมินิสต์มันก็มีหลายตระกูล ถ้าเป็นเรื่องการเรียกร้องสิทธิหรือความเท่าเทียมกัน ก็จะเป็นเรื่องของ Liberal Feminist แต่พวก Radical Thinking เขาจะหลุดโลกไปเลย แบบฉันไม่แคร์ผู้ชายเลย หรือ Cultural Feminist ก็จะให้คุณค่าของผู้หญิงแบบสุดโต่งมาก หรืออย่าง Postmodern Feminist ก็มีพูดง่ายๆ ว่าเฟมินิสต์มีหลายตระกูล แล้วผู้หญิงก็มีหลายแบบด้วย เราก็ถามตัวเองตลอดนะว่าแล้วเราจะเหมาะกับแนวคิดแบบไหน เป็นเฟมินิสต์ตระกูลไหนกันแน่ สุดท้ายก็คิดได้ว่าเราจะไม่ยอมติดป้ายให้ตัวเองเด็ดขาดว่าเรามีแนวคิดเป็นเฟมินิสต์แบบไหน เพราะมีความรู้สึกว่าเหตุการณ์มันซับซ้อนเกินกว่าที่จะไปบอกว่าวันนี้ฉันเป็นเฟมินิสต์สาย Radical นะ หรือจะเป็น Postmodern นะ เพราะชีวิตคนหรือเหตุการณ์บนโลกมันก็เปลี่ยนแปลงไปได้ทุกวัน ปรากฏการณ์หนึ่งมันก็คงไม่สามารถใช้ทฤษฎีเดียวมาอธิบายทุกสิ่งทุกอย่างได้หมด แต่ถ้าให้มอง เราว่าการต่อสู้เกี่ยวกับสิทธิสตรีในบ้านเราที่ประสบความสำเร็จก็คือ Liberal Feminist คือในเรื่องการต่อสู้เพื่อความเท่าเทียมกันด้านกฎหมาย เช่น ผู้หญิงไม่ต้องเปลี่ยนนามสกุลหรือคำนำหน้าชื่อต่างๆ ซึ่งจริงๆ นี่ก็เป็นความสำเร็จของเฟมินิสต์ในหลายๆ ประเทศเช่นเดียวกัน เพราะการต่อสู้ในเชิงกฎหมายมักจะได้รับการยอมรับและเป็นรูปธรรมมากที่สุด อย่างการแต่งงานเพศเดียวกันก็เป็นส่วนหนึ่งของการต่อสู้ของ Liberal Feminist ด้วย แล้วการต่อสู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายนี่แหละที่มันช่วยเปลี่ยนชีวิตของผู้หญิงได้อย่างเห็นได้ชัด และเป็นประโยชน์กับผู้หญิงจริงๆ

จากการศึกษาเรื่องสตรี และการติดตามข่าวสารหรืออยู่ในแวดวงเพื่อนๆ มา คิดว่าเรื่องที่ผู้หญิงหวั่นไหวและเป็นความรู้สึกลึกลงของผู้หญิงเลย

คืออะไร และคุณเคยหวั่นไหวไหม ผ่านมันมาได้อย่างไร

หวั่นไหวเรื่องรูปร่างหน้าตา ความสวย สมอง คือจริงๆ ก็หวั่นไหวทุกเรื่องนั่นแหละ แต่สุดท้ายก็ต้องเข้าสู่ประโยคทองของชาวเฟมินิสต์ นั่นคือ *'ผู้หญิงไม่ได้เกิดมาเป็นผู้หญิง แต่ผู้หญิงถูกทำให้กลายเป็นผู้หญิง'* ที่ ซีโมน เดอ โบวัวร์ พูดไว้ คือ argument ของเขา คือว่าผู้หญิงถูกกระบวนการทางสังคมสร้างให้เป็นผู้หญิง แต่มันก็มีคนไปพูดต่อว่า ผู้ชายเองก็เช่นเดียวกัน เพราะผู้ชายก็ถูกกระบวนการทางสังคมสร้างให้เป็นผู้ชายเช่นกัน ซึ่งตรงนี้เราก็ว่าจริง เพราะกระบวนการทางสังคม เช่น ครอบครัว โรงเรียน เพื่อน สิ่งเหล่านี้แหละที่สร้างให้เราเป็นแบบนี้ ให้เราเชื่อว่าเป็นผู้หญิงต้องทำตัวแบบนี้ เป็นผู้ชายต้องทำตัวแบบนี้ ทีนี้ถ้าถามว่าผู้หญิงส่วนใหญ่รู้สึกหวั่นไหวตรงกันในเรื่องไหน ถ้าถามเป็นรุ่นๆ ก็ขอยกตัวอย่างรุ่นตัวเองแล้วกัน ถ้าเป็นรุ่นเราก็จะหวั่นไหวกับประเด็นเรื่องแต่งงาน คิดเรื่องการมีครอบครัว หวั่นไหวเรื่องความสวยว่าเราจะยังดูดีไหมเมื่ออายุเรามากขึ้น จะมีอาชีพการงานที่มั่นคงไหม ก็น่าจะเป็นเรื่องพวกนี้ที่คิดว่าเป็นปรากฏการณ์ร่วมกันของผู้หญิงชนชั้นกลางทั่วโลก เพราะนี่เป็นเรื่องของผู้หญิงที่ยังอยู่ในโลกกระแสหลัก โลกทุนนิยมปัจจุบันที่ยังต้องอาศัยร่างกายไปทำงาน มันก็ต้องดูดีระดับหนึ่ง ไหนจะต้องมีความรู้อีก แล้วถ้าพูดกันจริงๆ เราก็ยังไม่สามารถก้าวผ่านสิ่งเหล่านี้ไปได้ ตัวเองก็ยังอยู่ในปรากฏการณ์นี้เหมือนกัน แต่มันก็จะมีผู้หญิงอีกแบบที่หลุดกรอบไปเลย ที่ไม่สนใจเรื่องความสวย คือไม่สวยก็ได้ แต่สุดท้ายมองอีกมุมหนึ่งอย่างที่บอกไว้ว่าผู้ชายก็ถูกกระบวนการทางสังคมสร้างมาเหมือนกัน ดังนั้น ผู้ชายชนชั้นกลางก็ต้องเข้ามาสู่กรอบมากขึ้นด้วย ผู้ชายยุคใหม่เองก็ห่วงเรื่องความหล่อ สุขภาพดี มีความรู้ ฉลาด กำลังจะบอกว่าสุดท้ายทุกฝ่ายก็ถูกดึงเข้ากรอบ หลายคนอาจจะมองว่าผู้หญิงมีทางเลือกมากขึ้น มี power มากขึ้น แต่มันก็ยังมีกรอบใหม่มา shape ผู้หญิงอยู่ดี เช่น ต้องสวยตลอดไป อายุ 45 แล้วก็ยังต้องดูดี เป็นต้น

สำหรับคุณเอง มีกรอบอะไรไหมที่คุณรู้สึกอึดอัดมากๆ และพยายามจะหลีกเลี่ยง หรือไม่อยากถูก shape และกำลังต่อสู้อยู่

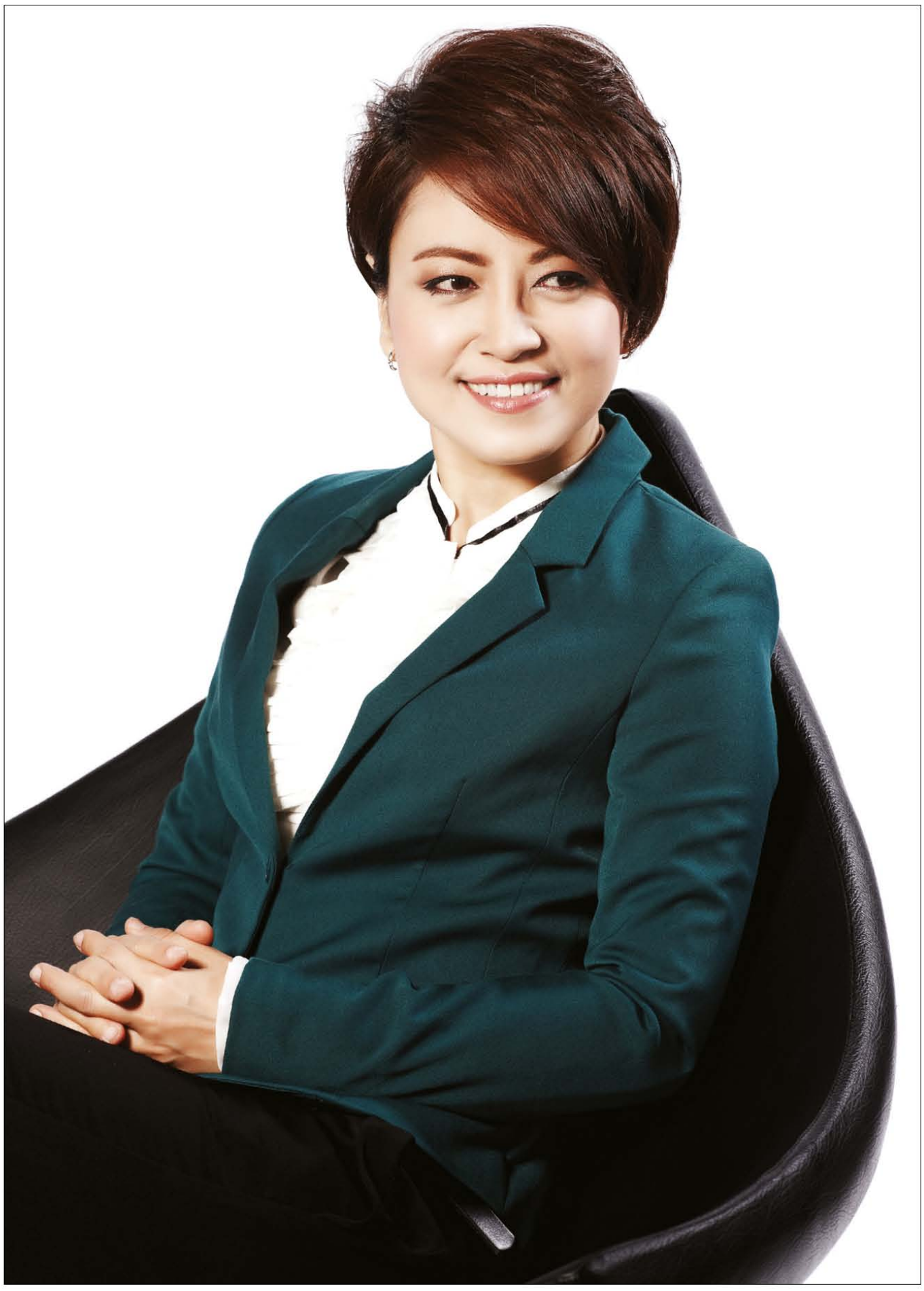
จริงๆ ในสังคมไทยที่เราเจอมา เราว่าก็เป็นสังคมที่เปิดในระดับหนึ่งแล้ว แต่ทุกวันนี้เวลาไปไหนก็ยังจะเจอคำถามที่คนชอบถามบ่อยๆ คือ แต่งงานหรือยัง เมื่อไหร่จะแต่งงาน คือถ้าเกิดเจอไม่บ่อยมันก็จะขำๆ ไง แต่เวลาเจอบ่อยๆ หรือเจอคนที่ถามแบบจริงๆ จังๆ เลย เราจะเริ่มรู้สึกว่าทำไมต้องมายุ่งกับชีวิตเราขนาดนั้น แล้วเราอาจจะตอบเขากลับไปว่า ความสุขของคนคนหนึ่งมันอาจจะไม่ต้องขึ้นอยู่กับการแต่งงานก็ได้นี่ มันอาจจะมีรูปแบบอื่นๆ ที่ไม่ยึดติดกับการแต่งงานก็ได้ หรืออาจจะถามกลับไปว่า คู่แต่งงานหลายๆ คู่เขาก็อาจจะไม่มีความสุขไม่ใช่เหรอ ทำไมคนในสังคมต้องให้นิยามความสุขในชีวิตว่าผู้หญิงต้องแต่งงาน ต้องมีครอบครัว ต้องมีลูก ตรงนั้นมันอาจจะเป็นนิยามความสุขแบบเดียวเกินไปหรือเปล่า จริงๆ มันอาจจะมีนิยามของความสุขในแบบอื่นๆ อีกก็ได้ หรือการที่คนคนหนึ่งจะรู้สึก fulfil ในความเป็นมนุษย์ หรือ human being มันอาจจะมีหลายแบบก็ได้ แต่พูดแบบนี้ไม่ได้แปลว่าเราเกลียดการแต่งงานนะ (หัวเราะ) เพียงแต่ว่าชีวิตเราตอนนี้มันโฟกัสกับการทำงาน แล้วเราก็มีความสุขกับสิ่งที่ทำ เราเติมเต็มกับการทำงานแล้วก็มุ่งไปทางนั้น แต่อนาคตเราจะเป็นยังไงก็ไม่รู้เหมือนกัน แค่จะรู้สึก เอ๊ะ ทำไมคนจะต้องมาเครียดกับเรื่องของเราด้วยเท่านั้นเอง

แล้วนิยามความสุขของคุณในฐานะ human being ที่ว่า และในวันที่อายุเท่านี้คืออะไร

นิยามความสุขของเราคือ เป็นผู้หญิงที่ดูแลตัวเองได้ เป็น independent women ในที่นี้คือดูแลตัวเองได้ในเรื่องของหน้าที่การงาน ในเรื่องรายได้ การตัดสินใจในเรื่องต่างๆ และได้เติมเต็มตัวเองในเรื่องของความพยายามที่จะสร้างอาชีพหน้าที่การงานของตัวเอง อีกด้านก็ได้ดูแลครอบครัว ได้ดูแลพ่อแม่ เพราะชีวิตเราตอนนี้เรามุ่งเรื่องงาน แต่ต่อไปเราอาจจะได้เพิ่มบทบาทการทำงานของเราที่สามารถสร้าง impact ให้กับสังคมได้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการทำงานผ่านสื่อ หรือการทำงานที่จะบุกเบิกเรื่องอะไรสักเรื่องที่มันจะสามารถสร้างประโยชน์ให้กับสังคมได้ คือเราคิดว่านี่คือสิ่งที่คนคนหนึ่งควรจะทำ แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดเลยก็คือคนเราควรจะรู้สึกสงบและมีความสุขกับสิ่งที่เราทำด้วย ไม่ใช่รู้สึกว่าต้องทำนั่นทำนี่เพราะสังคมคาดหวังว่าเราต้องทำอย่างนั้นต้องเป็นอย่างนี้ หรือทำเพราะสังคมมองว่าผู้หญิงที่ประสบความสำเร็จต้องเป็นแบบนั้นแบบนี้ แล้วคุณก็ต้องเดินตาม มันไม่ใช่ ทุกอย่างที่คุณทำ คุณต้องตอบข้างในของตัวเองให้ได้ก่อนว่าที่คุณทำ คุณมีความสุขกับงานที่ทำ มีความสุขกับปัจจุบัน แล้วคุณก็จะเซตอนาคตของคุณได้ว่าคุณอยากจะเดินไปทางไหนกันแน่ อย่างตัวเองก็คิดแบบนี้ คือมีความสุขกับงานที่ทำในปัจจุบัน ส่วนอนาคตเราก็วางไว้คร่าวๆ ประมาณนี้ แต่จะได้หรือเปล่าก็ไม่รู้หรอก เพียงแต่เราอยู่ตรงนี้โดยที่เราไม่ได้ทำเพราะคนอื่นคาดหวังว่าเราต้องทำ เราทำเพราะเรารู้สึกสนุกกับสิ่งที่เราทำอยู่ ณ ปัจจุบันจริงๆ เพราะไม่อย่างนั้นเราก็จะต้องตั้งคำถามกับตัวเองทุกวันว่ามันใช่เหรอ ชีวิตเราจะไปแบบไหนแน่ หรือกระทั่งเรื่องส่วนตัว เช่น ชีวิตครอบครัว คุณก็ต้องเลือกมาจากตัวคุณเอง ไปให้พ้นจากความคาดหวังของครอบครัวและสังคมให้ได้ จะเลือกเป็นโสดหรือไม่โสดก็ได้ แต่ต้องทำเพราะคุณอยากทำจริงๆ ไม่ใช่เพราะเห็นว่าอายุเท่านี้แล้วต้องทำแบบนี้ตามที่สังคมหรือใครๆ กำหนด แบบนี้แหละที่เราคิดว่าเป็น independent จริงๆ คือคิดอะไรตามเหตุตามผลของตัวเองโดยตัดความคาดหวังของคนอื่นออกไปได้

ผู้หญิงแบบไหนที่คุณชอบและอยากเป็น

เราอยากเป็นผู้หญิงที่มีความเป็นตัวของตัวเอง มีเหตุมีผล เป็นผู้ใหญ่และไม่ตีโพยตีพาย มีความคิดเป็นของตัวเองและมั่นใจกับสิ่งที่ตัวเองทำ บางทีคนอื่นอาจจะมองว่าทำไมเราคิดแบบนั้นแบบนี้ แต่ถ้ามั่นใจและตอบข้างในของตัวเองได้ก็เดินหน้าทำต่อไป ถ้าให้ยกตัวอย่างเป็นคน ก็ออง ซาน ซูจี เลย เพราะเส้นทางในชีวิตของเขาชัดเจนมากว่าเขาต้องทำอะไร แล้วจะอยู่ให้ได้อย่างไรโดยมีความสุขสงบด้วย กับการเดินหน้า

ทำหน้าที่ในแต่ละวันในบทบาทต่างๆ ทั้งความเป็นแม่ เป็นผู้นำทางการเมือง แล้วเขาก็มีความสงบถ่อมตัว มีความเป็นมนุษย์สูง ไม่ใช่ว่าใครๆ ยกย่อง แล้วก็วางตัวเองไว้สูงจนไม่สนใจใคร เรารู้สึกว่าเขาเป็นผู้หญิงที่พิเศษ คือเป็นคนธรรมดาแต่พิเศษ คือผู้หญิงแบบที่เราชอบจะเป็นผู้หญิงที่ต้องผ่านการต่อสู้หนักๆ ยากๆ มาได้ และสามารถใช้ชีวิตทุกวันได้อย่างสงบ มีความสุขกับสิ่งที่ตัวเองทำ คือสู้แบบสงบได้ เพราะคนเหล่านี้ตอนที่สู้เขาก็ไม่ได้ออกมาบอกคนทั้งหลายว่า ฉันกำลังสู้นะ ต้องมายกย่องฉันนะ

คือเมื่อสักครู่คุณบอกว่าอยากสร้าง impact ให้กับสังคม แต่ขณะเดียวกันก็ชอบวิถีทางที่ต่อสู้อย่างสงบด้วย มันสำคัญอย่างไรการสู้แบบสงบที่ว่านี่

อืม... พูดเหมือนขัดแย้งกันนะ คือสิ่งที่พูดว่าอยากสร้าง impact ให้กับสังคมก็คือเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา นี่คือพูดคร่าวๆ นะคะ เพราะสิ่งที่คิดอยู่ตลอดเวลาก็คือ ทำอย่างไรจะให้น้องๆ คนรุ่นลูกรุ่นหลานมีความสามารถเฉพาะตัว มีความเป็นปัจเจก แต่การสู้แบบสงบมันหมายความว่า รู้ว่าตัวเองกำลังทำอะไร สู้ในที่นี้ไม่ได้หมายความว่าต้องไปสู้รบปรบมือหรือไปตะโกนด่าใคร แต่รู้จุดหมายของตัวเอง รู้ว่าจะเดินหน้าไปยังไง เพราะเชื่อว่าทุกคนไม่ว่าจะมีจุดหมายอะไรในใจก็ตาม วันหนึ่งมันก็ต้องเจออุปสรรคในแต่ละวันอยู่แล้ว มันอาจจะไม่ได้อย่างที่ต้องการในทันที แต่คนที่ชัดเจนเขาก็จะเดินหน้าต่อไป แม้ว่าจะมีอุปสรรคอะไรบ้าง ไม่ว่าจะเจอคำถามอะไรก็รู้ว่าในที่สุดแล้ววันหนึ่งฉันจะไปยืนอยู่ตรงไหน นี่คือการสู้อย่างสงบ ไม่ต้องไปร้องแรกแหกกระเชอให้คนมาสนใจว่าฉันกำลังสู้นะ

คนมองว่าคุณเป็นผู้หญิงทำงานแข่ง ดู tough จริงๆ แล้วคุณ tough ในเรื่องไหน

ถ้าคุยกับน้องๆ ทีมงาน เขาอาจจะพูดว่าพี่เต่าดุมากด้วยซ้ำ หรืออาจจะจุกจิกในหลายๆ เรื่อง เพราะเราเป็นคนให้ความสำคัญกับรายละเอียดงานด้วย น้องบางคนอาจจะมองว่าทำไมเราต้องเป๊ะขนาดนั้น แต่เราคิดว่าบางเรื่องก็มองข้ามไม่ได้ อะไรที่เป็นความผิดเล็กๆ น้อยๆ แต่ถ้าผิดซ้ำๆ กันทุกวัน บางทีมันก็แสดงถึงความไม่เป็นมืออาชีพของคุณด้วย คือคุณต้องพยายามอย่าให้ผิดบ่อย หรืออย่าให้ผิดในเรื่องที่ซ้ำๆ กันทุกวัน แต่โดยรวมเราสนุกกับทีมงานที่ทำงานที่ไทยพีบีเอสมาก เพราะเราชอบความคิดที่เป็นอิสระของพวกเขา กล้าคิด กล้าตั้งคำถาม ซึ่งทำให้เราเองก็ต้องพร้อมตอบคำถามด้วย บางทีมันอาจจะสะเทือนเราบ้าง และทำให้เราเข้าใจว่าทำไมเขาถึงบอกให้เด็กเคารพผู้ใหญ่ เพราะมันจะทำให้ผู้ใหญ่รู้สึกมั่นคงปลอดภัยไง (หัวเราะ) แต่ส่วนตัวเราชอบการตั้งคำถามและการถกเถียงกันในเนื้อหาจริงๆ เพราะสังคมแบบนี้แหละที่จะพาเราไปข้างหน้า แทนที่จะเมาธ์กันในเรื่องส่วนตัวหรือ take it personal ในทุกอย่าง แล้วมันอาจจะเป็นนิสัยร่วมกันในสังคมไทยเราด้วยที่บางทีก็ทำเหมือนฉากหน้าดูเหมือนไม่มีอะไร ราบรื่น แต่เบื้องหลังมีแต่เรื่องการเมือง ซึ่งเราว่ามันจะกลายเป็นการถ่วงการทำงานที่จะต้องเดินไปข้างหน้าด้วยกันน่ะ เราชอบการเถียงกันมากกว่าเถียงกันตรงๆ ด้วยเนื้อหาสาระว่าเห็นด้วยไม่เห็นด้วยตรงไหน ไม่ต้องชอบเราในความเป็นเราก็ได้ แต่เรื่องงานต้องกล้าเถียงกัน ไม่ต้องมาทำดีกับเรามากมาย ไม่ต้องมาหวานใส่ แต่ตอนทำงานขอให้ทำกันจริงๆ ดีกว่า ซึ่งเราว่าตรงนี้เป็นสิ่งที่ควรพัฒนาให้เกิดขึ้นจริงๆ ในสังคม

ความผิดพลาดในเรื่องการทำงานที่ไม่อยากให้เกิดขึ้น

ต้องระวังในเรื่องของข้อมูล เรื่องชื่อ-นามสกุล ยศตำแหน่ง และรายละเอียดต่างๆ เพราะมันพิสูจน์ได้ว่าเราใส่ใจกับงานมากแค่ไหน อีกเรื่องที่ต้องระวังก็คือการตั้งคำถาม เช่น เวลาไปสัมภาษณ์แล้วต้องซักค้านแหล่งข่าว เราก็ต้องทำการบ้านไปมากพอสมควร เราจะไม่ยอมให้แหล่งข่าวพูดไปเรื่อย แต่เราต้องพยายามซักค้านหาเหตุผลกับเรื่องนั้นให้ได้มากที่สุด จะไม่ยอมให้เขามาน้ำท่วมทุ่ง และจะไม่ยอมให้เขาเห็นว่าเราเออออห่อหมกไปกับเรื่องบางเรื่องที่เราต้องหาคำตอบให้กับสังคม เพราะเราในฐานะที่เป็นนักข่าว ต้องถาม ซักค้าน หรือเอาข้อมูลที่คนอยากรู้ออกมาให้ได้มากที่สุด

ทราบว่าสนใจเรื่องธรรมะด้วย

สนใจมาตั้งแต่เด็กๆ แล้วค่ะ แต่อาจจะอ่านหรือศึกษาโดยไม่รู้ว่าเพื่ออะไร แต่พอโตขึ้นเรารู้สึกว่าเราต้องการเรื่องเหล่านี้เพื่อบำรุงจิตใจของเราข้างใน ไม่อย่างนั้นทุกวันนี้ถ้าเราไม่มีมิติด้านจิตใจ ไม่มีการบริหารจัดการอารมณ์ต่างๆ เราจะใช้ชีวิตเหมือนหุ่นยนต์มากเลยนะ ตื่นขึ้นมาจัดการเรื่องต่างๆ ไปทำงานวันหนึ่งไม่ต่ำกว่า 12 ชั่วโมง แล้วก็กลับบ้าน ชีวิตมันจะมีแค่นี้จริงๆ เหรอ มันควรจะมีมิติอะไรที่มันเพิ่มความเป็นมนุษย์ให้เราได้ หรือเพิ่มคุณภาพจิตใจได้ ยิ่งพอทำงานสื่อเรายิ่งรู้สึกว่ามิติแบบนี้เป็นเรื่องที่เราต้องการ เพราะชีวิตมันวุ่นวายและรีบเร่งตลอดเวลากับปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ดังนั้น มิติด้านจิตใจนี่แหละที่ช่วยให้เราจัดการเรื่องสติได้ จัดการกับอารมณ์ของเราได้ว่ามันต้องนิ่งขึ้น พอจบวันแล้วต้องทบทวนกันสักนิดว่าการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ของเราในวันนี้เป็นอย่างไร ดีไหม พลาดอะไรไป ใจร้อนตรงไหน นี่คือสิ่งที่พยายามทำให้ได้ทุกวัน หรือไม่ก็ต้องอ่านหนังสือ สวดมนต์ นั่งสมาธิก่อนนอนอย่างน้อยๆ ก็ให้ได้สัก 10 นาที เพราะรู้ว่ามันช่วยเราได้เยอะ เหมือนชาร์จแบตในใจเราได้ คือถ้าการออกกำลังกายเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันเชิงร่างกาย การนั่งสมาธิก็เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันเชิงจิตใจเช่นกัน ซึ่งเราทุกคนต้องมีไม่อย่างนั้นเราก็จะเนือยๆ จิตใจเหี่ยวๆ

วันนี้คุณพอใจกับตัวเองในเรื่องอะไร

เรื่องงาน เพราะได้ทำงานที่มีความสุขและอยากทำ ส่วนเรื่องความคิด ก็ได้เห็นการเติบโตด้านความคิดของตัวเอง รู้สึกตัวเองคิดอะไรหลากหลายมากขึ้น เริ่มมีความรู้สึกว่าคิดไปไกลจากตัวเองได้มากขึ้น เมื่อก่อนอาจจะกังวลอยู่แต่เรื่องหน้าที่การงานของตัวเอง แล้วก็เรื่องการเลี้ยงดูครอบครัว แต่เดี๋ยวนี้จะคิดเรื่องการผลักดันสิ่งต่างๆ ในสังคมมากขึ้น หรืออยากมีส่วนร่วมในการพัฒนาอะไรที่มันไปไกลกว่าตัวเอง คือไม่อยากใช้คำว่าทำเพื่อสังคม เพราะมันดูหรูไป แต่แค่อยากมีส่วนร่วมในการพัฒนาในเชิงความคิด โดยเฉพาะการผลักดันเรื่องการศึกษา เพราะเห็นได้ชัดว่าถ้าอยากให้ประเทศพัฒนา เราก็น่าจะส่งเสริมเรื่องการศึกษามากกว่านี้ ทำให้เด็กช่วยเหลือตัวเองได้มากขึ้น เป็นอิสระมากขึ้นในเรื่องความคิด

ชอบตัวเองตอนอายุเท่านี้ไหม

อายุ 40 แล้วนะ (ยิ้ม) สิ่งที่ชอบตัวเองตอนนี้มากๆ คือรู้สึกมั่นๆ ดี ไม่ค่อยกลัวใคร ถ้าเป็นเมื่อก่อนจะออกแนวเงียบๆ สงบปากสงบคำ เชื่อฟังผู้ใหญ่ แต่จริงๆ เป็นคนดื้อเงียบมาตลอดนะ (หัวเราะ) ตอนนี้เราจะกล้าตั้งคำถาม กล้าพูดตรงๆ แสดงความเห็นของตัวเองออกมาได้ ถ้าเป็นเมื่อก่อนจะมัวแต่กลัวว่าพูดแล้วเขาจะคิดกับเรายังไง จะห่วงว่าพูดแล้วจะไปทำร้ายจิตใจเขาหรือเปล่า แต่ตอนนี้รู้สึกว่าตัวเองตรงไปตรงมามากขึ้น ซึ่งนิสัยแบบนี้มันก็คงมากับอายุด้วยแหละ คือมันเป็นความรู้สึกดีนะ ชิลๆ แล้ว เมื่อก่อนจะเฉยๆ หยวนๆ แต่เดี๋ยวนี้ไม่มีหยวนแล้ว อะไรที่รู้สึกว่าต้องพูดก็ต้องพูดเพื่อรักษาไว้ซึ่งสถานภาพอะไรบางอย่าง หรือปกป้องอะไรสักอย่าง adB

WHO IS HER ROLE MODEL?

จริงๆ ณัฏฐาบอกว่า มีผู้หญิงหลายท่านที่เธอชื่นชม ที่คัดมาเป็นเพียงส่วนหนึ่งของกำลังใจในการทำงานในแต่ละวัน เป็นผู้หญิงที่เธอคิดถึงเวลาเจอสถานการณ์ที่แตกต่างกันออกไป เป็นผู้ทรงพลังในชีวิตนอกเหนือไปจากแม่และยายที่เป็นหนึ่งในใจตลอดกาล

1. ออง ซาน ซูจี (Aung San Suu Kyi)

คงไม่ต้องกล่าวถึงประวัติชีวิตการต่อสู้ของ ออง ซาน ซูจี ผู้ยืนหยัดต่อสู้กับรัฐบาลทหารพม่า และถูกคุมขังในบ้านพักของเธอที่ย่างกุ้งรวม 15 ปี ตลอดช่วงเวลา 22 ปี ผู้คนคงรู้จักเธอกันดีในมิตินี้ และต่างชื่นชมศรัทธาในตัวเธอ วันที่ประทับใจมากที่สุดคือวันที่เราได้ไปร่วมงานแถลงข่าวที่บ้านของเธอที่ย่างกุ้ง ออง ซาน ซูจี เพิ่งฟื้นไข้เพราะตรากตรำออกไปหาเสียงทุกวัน ในการแถลงข่าวเธอยืนไม่ต่ำกว่า 4 ชั่วโมง ไม่ดื่มน้ำ ไม่แสดงอาการเหน็ดเหนื่อย แต่ตอบคำถามทุกข้ออย่างมีสติ เต็มไปด้วยลูกล่อลูกชน จริงใจและแฝงอารมณ์ขัน ขณะที่สมาชิกผู้ชายคนอื่นๆ ของพรรคนั่งเรียงฟังกันอยู่ข้างหลัง เป็นข้อพิสูจน์อย่างดีถึงความมีวินัย อดทน ฉลาดและอบอุ่นของ 'The Lady'

2. ฮิลลารี คลินตัน (Hillary Clinton)

อดีตสุภาพสตรีหมายเลข 1 และอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศสหรัฐอเมริกา เราได้เห็นมาดหญิงมั่นของฮิลลารี คลินตัน ตั้งแต่ช่วงที่เริ่มโด่งดังจากความเป็นสุภาพสตรีหมายเลข 1 ตอนแรกๆ ไม่ค่อยแน่ใจว่าชอบเธอหรือไม่ อาจจะเป็นด้วยบุคลิกที่ดูแข็งกร้าวและไม่ค่อยยิ้ม แต่ยิ่งนานวันยิ่งชอบเธอมากขึ้น ในความเป็นนักการเมืองหญิง แม่ นักเขียน และผู้ที่ทำงานด้านผู้หญิง ฮิลลารีเคยบอกว่าความเป็นแม่ยากที่สุดและเป็นภาระยิ่งใหญ่ที่สุดของชีวิต แสดงให้เห็นตัวตนด้านที่อบอุ่นของเธอ ที่ประทับใจมากที่สุดคือการปรับตัวทำงานกับประธานาธิบดีโอบามาได้อย่างลงตัวแม้จะขับเคี่ยวกันอย่างหนักถึงขั้นเป็นศัตรูทางการเมืองมาก่อน เชื่อว่าคนอเมริกันคงพร้อมจะเทคะแนนให้ถ้าเธอลงแข่งเป็นประธานาธิบดีในปี 2016

3. คริสเตียน อามันพัวร์ (Christiane Amanpour)

ผู้สื่อข่าวผู้หญิงแห่ง CNN ที่เป็นที่ยอมรับอย่างมากที่สุดคนหนึ่งในวงการสื่อมวลชน ผู้เป็นต้นแบบของการลงพื้นที่เกาะติดสถานการณ์อย่างแข็งขัน จากการตามดูอามันพัวร์ตั้งแต่การรายงานข่าวสงครามอิรัก ทำให้เห็นว่าเธอมีรูปแบบการรายงานที่โดดเด่นเฉพาะตัว เธอเปิดพื้นที่ให้กับผู้สื่อข่าวผู้หญิงทั่วโลกเดินตามกับการลงพื้นที่รายงานจากพื้นที่สู้รบ พื้นที่สงครามเข้าถึงเหตุการณ์สำคัญๆ ที่เกิดขึ้นในโลก รายการสัมภาษณ์นักการเมืองระดับโลก ผู้นำในวงการต่างๆ เธอทำได้อย่างไม่แพ้ใคร

4. บาร์บารา วอลเทอร์ส (Barbara Walters)

ไม่อยากเชื่อว่าปีนี้เธออายุครบ 84 ปี คุณบาร์บารายังทำงานอย่างขยันขันแข็ง เธอเป็นผู้หญิงคนแรกที่ได้อ่านข่าวช่วงไพรม์ไทม์ ซึ่งเป็นเรื่องยากมากสำหรับวงการสื่อทีวีอเมริกันในยุค 1960s ช่วงเริ่มต้นเธอเจออุปสรรคอย่างหนัก ถูกวิพากษ์ว่าเป็นผู้หญิงไม่มีสมอง เธอกัดฟันสู้ ทำงานอย่างเคี่ยวกรำ จนผู้ประกาศชายที่เคยปรามาสเธอหลุดจากจอไปแล้ว เธอบอกว่าทุกวันนี้เห็นผู้สื่อข่าวรุ่นน้องทำงานก็คิดในใจว่า "ฉันทำมาหมดแล้ว" คุณบาร์บาราเป็นผู้หญิงสู้งานมาก

5. ซีโมน เดอ โบวัวร์ (Simone De Beauvoir) (1908-1986)

นักปรัชญาฝรั่งเศสผู้มีความคิดเฉียบแหลม หัวสมองล้ำหน้า กล้าตั้งคำถามต่อโครงสร้างสังคมในยุคต้นศตวรรษที่ 20 งานเขียน *Second Sex* เสมือนเป็นคัมภีร์กระตุกความคิดให้กับนักสตรีนิยมทั่วโลก กับประโยคทอง *One is not born a woman, one becomes one. ผู้หญิงไม่ได้เกิดมาเป็นผู้หญิง แต่ผู้หญิงถูกทำให้กลายเป็นผู้หญิง* เดอ โบวัวร์ ผลิตงานในยุคที่ผู้หญิงฝรั่งเศสยังไม่มีสิทธิเลือกตั้ง ที่ทางของผู้หญิงถูกจำกัดว่าต้องเป็นแม่ และทำงานบ้านเท่านั้น เธอมีผลงานเขียนมากมาย ทั้งงานวิชาการ วรรณกรรม งานเชิงปรัชญา การเมือง เป็นนักคิดคนสำคัญ และเป็นคู่คิดของ ซอง-ปอล ซาร์ต นักปรัชญานามอุโฆษเช่นกัน

STAY CONNECTED

Thai PBS | เชื่อมโยงถึงกัน ทุกที่..ทุกเวลา

ไปรษณีย์

- สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส (Thai PBS)
  อาคารสำนักงานใหญ่ 145 ถนนวิภาวดีรังสิต
  แขวงตลาดบางเขน เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210
  โทร 0-2790-2000, โทรสาร. 0-2790-2020
- Thai Public Broadcasting Service (Thai PBS)
  145 Viphavadi Rangsit Rd.,
  Talat Bangkhen, Lak Si, Bangkok 10210
  Thailand
  Tel : +66 2790 2000
  Fax : +66 2790 2020
- **ตู้ปณ.**
  ตู้ ปณ.5 ปณฝ. เสนานิคม กรุงเทพฯ 10902

ศูนย์เพื่อน Thai PBS

- **โทรศัพท์** 0-2790-2222
- **โทรสาร** 0-2790-2084
- **Email** feedback@thaipbs.or.th
- **ตู้ปณ.** ตู้ปณ.59 ปณฝ.เสนานิคม กรุงเทพฯ 10902

ติดต่อ รายการ สถานีประชาชน

- **โทรศัพท์** 0-2790-2111
- **โทรสาร** 0-2790-2089
- **SMS** 4268822 (1.50 บาท/ครั้ง)
- **Email** people@thaipbs.or.th

- **โทรศัพท์** 0-2790-2000
- **โทรสาร** 0-2790-2020
- **SMS** 4720123 (3 บาท/ครั้ง)
- **Website** www.thaipbs.or.th
- **ชมสด** www.thaipbs.or.th/Live
- **ชมย้อนหลัง** www.thaipbs.or.th/Clip
- **วิทยุออนไลน์** www.thaipbsonline.net
- **Facebook** www.facebook.com/ThaiPBSFan
- **Twitter** @ThaiPBS
- **Youtube** www.youtube.com/ThaiPBS
- **Instagram** @ThaiPBS
- **Google+** www.gPlus.to/ThaiPBS
- **Mobile Application**

Available on the App Store | ANDROID APP ON Google play | Windows Store

For iPhone | For iPad | For Android | For Windows Phone